TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Kết nối thương mại, lan tỏa giá trị sản vật Lạng Sơn

15:49 15/09/2025

Liên kết chuỗi sản xuất - chế biến - tiêu thụ là chìa khóa giúp nông sản và đặc sản vùng dân tộc thiểu số Lạng Sơn nâng tầm giá trị, vươn xa thị trường.

Nhiều nút thắt trong chuỗi giá trị

Nằm ở miền biên cương phía Bắc của Tổ quốc, Lạng Sơn từ lâu đã được biết đến không chỉ là "cửa ngõ" giao thương quốc tế, mà còn là vùng đất giàu bản sắc với nhiều sản vật đặc trưng. Na Chi Lăng, hồi Văn Quan, thạch đen Tràng Định, cùng những sản phẩm ẩm thực như vịt quay, phở chua… đã khẳng định thương hiệu riêng, trở thành niềm tự hào của đồng bào dân tộc thiểu số nơi đây.

Song, để những sản phẩm ấy thực sự vươn xa, tham gia vào chuỗi giá trị rộng lớn, không chỉ dừng lại ở chợ phiên miền núi hay tiêu thụ trong nội tỉnh, mà hiện diện trong siêu thị cả nước, xuất khẩu chính ngạch, đòi hỏi một chiến lược xúc tiến thương mại bài bản, dựa trên nền tảng liên kết chuỗi sản xuất - chế biến - tiêu thụ bền vững. Đây chính là "nút then chốt" để giải bài toán giá trị gia tăng cho sản vật xứ Lạng trong giai đoạn mới.

Trong những năm qua, tỉnh Lạng Sơn đã có nhiều nỗ lực hỗ trợ tiêu thụ sản phẩm nông sản và hàng hóa của đồng bào dân tộc thiểu số. Các chương trình xúc tiến thương mại, hội chợ, hội nghị kết nối cung cầu được tổ chức thường xuyên; sản phẩm OCOP ngày càng đa dạng, nhiều mặt hàng đã có chỗ đứng trên thị trường. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, hiệu quả chưa tương xứng với tiềm năng.

Ông Lã Đức Đoàn, Trưởng phòng Quản lý Thương mại, Sở Công Thương Lạng Sơn, nhìn nhận: "*Vai trò liên kết chuỗi sản xuất - chế biến - tiêu thụ là vấn đề then chốt để bảo đảm đầu ra cho sản phẩm của đồng bào dân tộc thiểu số. Tỉnh đã xây dựng nhiều chính sách, nhưng thực tế còn nhiều khó khăn, vướng mắc*".

Lạng Sơn từ lâu đã được biết đến không chỉ là “cửa ngõ” giao thương quốc tế, mà còn là vùng đất giàu bản sắc với nhiều sản vật đặc trưng.

Những điểm nghẽn lớn nhất có thể khái quát ở bốn phương diện. Thứ nhất, nhiều sản phẩm mang tính mùa vụ, nguồn cung không ổn định, khó đáp ứng đơn hàng lớn và dài hạn. Thứ hai, cơ sở sản xuất và chế biến phần lớn ở quy mô nhỏ, thậm chí siêu nhỏ, công nghệ lạc hậu, trong khi doanh nghiệp chế biến sâu còn quá ít so với tiềm năng. Thứ ba, hạ tầng logistics, sơ chế, kho lạnh còn yếu, thiếu trung tâm bảo quản hiện đại, khiến nông sản dễ tổn thất sau thu hoạch, giảm chất lượng. Thứ tư, mối liên kết giữa nông dân, hợp tác xã và doanh nghiệp chưa bền chặt, cơ chế hợp đồng bao tiêu chưa rõ, nhiều vùng nguyên liệu chưa được cấp mã số trồng, khiến chuỗi giá trị dễ đứt gãy theo biến động thị trường.

Hệ quả là nhiều sản phẩm đặc sản của Lạng Sơn vẫn chủ yếu tiêu thụ ở quy mô nhỏ lẻ hoặc xuất khẩu tiểu ngạch qua biên giới, giá trị gia tăng thấp, chưa phát huy hết lợi thế vốn có. Dù còn nhiều hạn chế, song cơ hội để nông sản và đặc sản xứ Lạng bứt phá là rất lớn. Trước hết, Lạng Sơn có lợi thế địa kinh tế đặc biệt, là cửa khẩu trọng điểm kết nối thương mại Việt Nam - Trung Quốc và cả vùng ASEAN. Đây là điều kiện thuận lợi để sản phẩm địa phương tiếp cận không chỉ thị trường trong nước mà còn quốc tế.

Bên cạnh đó, xu hướng tiêu dùng ngày nay ưa chuộng những sản phẩm gắn với câu chuyện văn hóa, bản sắc và tính tự nhiên. Đây chính là thế mạnh của Lạng Sơn, nơi mà hầu hết nông sản đều gắn với vùng đất, khí hậu, và tập quán canh tác đặc trưng.

Ông Trần Thế Kiên, Giám đốc Công ty TNHH Thương mại và Xây dựng Thiên Phú, đơn vị khởi nghiệp thành công với mô hình vịt quay Lạng Sơn chia sẻ: "*Nông sản và sản phẩm của bà con dân tộc thiểu số có chất lượng rất tốt, hương vị mang nét riêng mà không nơi nào có. Đây là lợi thế rất lớn để phát triển thương hiệu. Nhưng nếu chỉ bán thô, hoặc chế biến sơ sài, thì giá trị khó cao. Với đặc sản vịt quay, chúng tôi thấy rõ rằng chỉ khi chú trọng từ khâu bảo quản, chế biến đến bao bì, nhãn mác thì sản phẩm mới tạo được niềm tin với người tiêu dùng, có chỗ đứng trên thị trường*".

Chia sẻ này cho thấy tiềm năng phát triển của sản vật Lạng Sơn là rất lớn, nhưng thách thức cũng không hề nhỏ. Muốn vươn xa, sản phẩm không chỉ cần chất lượng mà còn phải đáp ứng các tiêu chuẩn khắt khe của thị trường hiện đại: từ truy xuất nguồn gốc, an toàn thực phẩm, chỉ dẫn địa lý cho tới năng lực cung ứng ổn định. Nếu không nhanh chóng hoàn thiện, nguy cơ "nhiều nhưng chưa mạnh, đặc sắc nhưng chưa bền" vẫn còn hiện hữu.

Lan tỏa giá trị, khẳng định thương hiệu xứ Lạng

Để tháo gỡ điểm nghẽn, thúc đẩy thương mại, Lạng Sơn cần một hệ thống giải pháp đồng bộ và dài hạn. Trước hết, việc phát triển vùng nguyên liệu ổn định phải được coi là nền tảng để hình thành chuỗi giá trị bền vững. Ông Lã Đức Đoàn, nhấn mạnh: "*Nếu không có vùng nguyên liệu ổn định, có mã số trồng trọt và hợp đồng bao tiêu rõ ràng, thì mọi nỗ lực xúc tiến thương mại cũng chỉ dừng lại ở phong trào. Chúng ta cần cơ chế hỗ trợ để HTX, doanh nghiệp gắn bó với nông dân, ký hợp đồng sản xuất theo từng vụ, đảm bảo đầu ra lâu dài*". Đây chính là điều kiện tiên quyết để sản phẩm có thể tham gia chuỗi giá trị lớn, hướng tới thị trường khó tính.

Song song với đó, công tác chế biến và bảo quản phải được đầu tư mạnh mẽ. Cần có chính sách ưu đãi về thuế và tín dụng để thu hút doanh nghiệp xây dựng các nhà máy chế biến sâu với quy mô vừa và lớn tại các cụm công nghiệp. Đồng thời, tỉnh cũng nên hỗ trợ về kết cấu hạ tầng, tạo điều kiện về mặt bằng để hình thành các trung tâm dịch vụ hậu cần vùng, được trang bị hệ thống kho lạnh và dây chuyền sơ chế hiện đại. Đây là những yếu tố quyết định giúp sản phẩm sau thu hoạch giữ nguyên chất lượng và tăng khả năng cạnh tranh.

Bên cạnh đó, việc kết nối sản xuất với tiêu thụ cần được thúc đẩy bằng những hành động cụ thể. Lạng Sơn nên tăng cường tổ chức các hội nghị kết nối cung cầu, thương thảo hợp đồng tập trung, đồng thời có cơ chế ưu đãi về kinh phí xúc tiến thương mại cho các doanh nghiệp tham gia. Việc xây dựng mô hình điểm liên kết chuỗi giữa nông dân, hợp tác xã, doanh nghiệp và nhà phân phối sẽ tạo ra tiền đề để nhân rộng, giúp hình thành các chuỗi giá trị hoàn chỉnh.

Một giải pháp quan trọng khác là nâng cao năng lực thị trường cho các chủ thể địa phương. Các chương trình tập huấn về tiêu chuẩn chất lượng, kỹ năng thương mại điện tử, kỹ năng marketing, thiết kế bao bì, xây dựng thương hiệu và đăng ký sở hữu trí tuệ cần được triển khai mạnh mẽ. Khi được trang bị những kỹ năng này, bà con và hợp tác xã không chỉ sản xuất giỏi mà còn biết cách đưa sản phẩm ra thị trường một cách bài bản và chuyên nghiệp.

Những kiến nghị trên không chỉ nhằm tháo gỡ khó khăn trước mắt, mà còn hướng tới việc xây dựng một hệ sinh thái sản phẩm đặc sản của Lạng Sơn có khả năng cạnh tranh bền vững. Đây cũng là nền tảng để sản vật của tỉnh khẳng định vị thế, vươn xa trên cả thị trường trong nước lẫn quốc tế.

Xúc tiến thương mại gắn với liên kết chuỗi sản xuất - chế biến - tiêu thụ chính là “chìa khóa vàng” để mở ra cánh cửa mới cho nông sản và đặc sản Lạng Sơn. Khi những quả na Chi Lăng, hạt hồi Văn Quan, hay món vịt quay trứ danh không chỉ có mặt ở chợ phiên vùng cao mà còn hiện diện trong các siêu thị lớn, trên

sàn thương mại điện tử, thậm chí xuất khẩu chính ngạch sang những thị trường khó tính, đó là minh chứng cho sự đổi thay căn bản.

Kết nối thương mại không chỉ giúp nâng tầm sản phẩm, gia tăng thu nhập, mà còn lan tỏa giá trị văn hóa, khẳng định bản sắc của đồng bào dân tộc thiểu số xứ Lạng. Quan trọng hơn, đó là bước đi tất yếu để Lạng Sơn thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế bền vững, đưa sản vật quê hương vươn xa, góp phần khẳng định thương hiệu Việt trên bản đồ thương mại toàn cầu.

Theo Bộ Công Thương